



REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:2

2010-08-26

U2010/4860/G

Utbildningsdepartementet

Statens skolinspektion

Box 23069

104 35 Stockholm

Uppdrag till Statens skolinspektion att granska kommuners rutiner för utredning inför mottagande i särskola

Regeringens beslut

Statens skolinspektion får i uppdrag att granska kvaliteten i de utredningar som görs inför mottagande i särskola. Granskningen ska avse ett urval av kommuner spridda över hela landet.

Granskningen ska genomföras i samråd med Socialstyrelsen i de delar som avser kvaliteten i de medicinska, psykologiska och sociala utredningarna. Skolinspektionen ska även samråda med Statens skolverk och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Skolinspektionen ska publicera resultaten av granskningen på lämpligt sätt och redovisa till regeringen senast den 31 januari 2011. Redovisningen ska innehålla en analys av eventuella brister och möjliga orsaker till dessa. Redovisningen ska vid behov innehålla förslag till åtgärder som behöver vidtas för att öka säkerheten i handläggning, utredning och beslut.

Uppdraget ska genomföras inom Skolinspektionens befintliga ekonomiska ramar.

Skälen för regeringens beslut

Enligt 1 kap. 5 § skollagen (1985:1100) finns särskolan för barn och ungdomar som inte kan gå i grundskolan och gymnasieskolan därför att de är utvecklingsstörda.

Enligt 3 kap. 3 § samma lag ska barn i allmänhet tas emot i grundskolan. Barn som på grund av utvecklingsstörning inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapsmål ska tas emot i särskolan. Även barn som har fått ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom,

samt barn med autism eller autismliknande tillstånd kan tas emot i särskolan.

Statens skolverk har meddelat allmänna råd om rutiner för utredning och beslut om mottagande i den obligatoriska särskolan (publicerade i SKOLFS 2001:23) tillsammans med kommentarer. De allmänna råden ska tjäna som vägledning för tillämpningen av 3 kap. 3 § samt 1 kap. 5 och 16 §§ skollagen (1985:1100), 2 § lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång samt 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), avsnitt 1 Rättigheter och skyldigheter, 2.4 Skola och hem och 2.8 Rektors ansvar.

Av de allmänna råden framgår att huvudmannen bör ha tydliga rutiner för handläggningsprocessen, utredningar och beslut om mottagande i särskolan. Inför mottagande i särskolan ska en helhetsbedömning göras om barnet inte kan nå upp till grundskolans kunskapsmål på grund av en utvecklingsstörning eller vad skollagen därmed jämställer. Helhetsbedömningen bör utgå från barnets bästa, sett på kort och lång sikt, och vårdnadshavarnas erfarenheter bör vidare alltid tas till vara i utredningsprocessen. För bedömningen av om barnet ska tas emot i särskolan behöver det enligt de allmänna råden normalt göras utredningar av pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social art.

Riksdagen har i juni 2010 beslutat om en ny skollag (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370). I den nya skollagen (2010:800) sägs att beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Den nya skollagen ska vad gäller särskolan börja tillämpas den 1 juli 2011.

Statens skolinspektion har vid en kvalitetsgranskning av särskolan i en kommun upptäckt betydande brister i handläggning och utredning av elever i den obligatoriska särskolan. Skolinspektionens granskning visar att de flesta av de granskade utredningarna har så allvarliga brister att det inte går att ta ställning till om respektive elev bör gå i särskola eller grundskola. Bristerna innebär att elever kan ha tagits emot i särskolan på felaktiga grunder. De konstaterade bristerna är sådana att en breddad granskning av fler kommuner behöver göras.

Att det förekommer brister i utredningar inför mottagning i särskolan har även uppmärksammats vid ett flertal tillfällen tidigare, bl.a. av Skolverket och av den s.k. Carlbeck-kommittén, som hade i uppgift att se över utbildningen för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning (SOU 2004:98).

Skolinspektionen ska enligt förordningen (2009:1215) med instruktion för Statens skolinspektion bl.a. ha tillsyn över det offentliga skolväsendet och skolor med enskild huvudman enligt 9 kap. skollagen (1985:1100).

Kraven på utredning inför beslut om mottagande i särskolan har visserligen skärpts i den nya skollagen. Skolinspektionens redovisning av uppdraget ska dock vid behov innehålla förslag till åtgärder som kan behöva vidtas för att öka säkerheten i handläggning, utredning och beslut.

Enligt 1 § förordningen (2009:1243) med instruktion för Socialstyrelsen är Socialstyrelsen förvaltningsmyndighet för verksamhet som rör hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet, tandvård, hälsoskydd, smittskydd, socialtjänst, stöd och service till vissa funktionshindrade samt frågor om alkohol och missbruksmedel. Socialstyrelsen ska verka för en god hälsa och social välfärd samt för stödinsatser, omsorg och vård av hög kvalitet på lika villkor för hela befolkningen.

Enligt 5 § i Socialstyrelsens instruktion ansvarar Socialstyrelsen för tillsynen inom sitt verksamhetsområde. Enligt 6 kap. 1 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område står också hälso- och sjukvårdens personal under Socialstyrelsens tillsyn.

Uppdraget ska därför i relevanta delar genomföras i samråd med Socialstyrelsen och Skolinspektionen ska även samråda med Skolverket.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Marie Johnsson

Kopia till

Socialdepartementet, ST
Finansdepartementet, BA
Utbildningsdepartementet, S
Socialstyrelsen
Statens skolverk